

Retkikokonaisuus

Vaalivalas-merkin voi suorittaa myös esimerkiksi lippukunnan tai tietyn ikäkauden retkellä. Retkikokonaisuuteen kuuluu koko retken kestäviä ohjelmia sekä rastirata, joista voi suorittaa merkkiä varten yhden tai useamman kokonaisuuden. Vanhemmat ikäkaudet voivat osallistua merkin tekemiseen retkikokonaisuudessa esimerkiksi osuuksien johtamiseen osallistumalla.

Vanhemmille ikäkausille on suunniteltu myös alta löytyvä EU-roolipeli.

Retkivaalit

Pohdimme ensin yhdessä, mitä ovat vaalit ja kuka niissä saa äänestää.

Retkellä voi järjestää vaalit esimerkiksi aktiviteeteistä, ruuasta mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi tikkupullan ja lettujen välillä, iltanuotiolauluista, seuraavan retken paikasta, lempinuotiopaikasta yms. Vain luovuus on rajana!.

Eryteisesti nuoremmille ikäkausille on kuitenkin selkeintä, jos päätettäviä asioita on vain yksi. Jakautukaa ryhmiin, ja tehkää ryhmissä joko yhden ryhmäläisen tai kuvitteellisen ehdokkaan vaalimainokset. Vaalimainokset voi tehdä paperille, digitaalisille alustoille, tai niissä voi hyvin myös käyttää luonnonmateriaaleja ja luovuutta. Koittakaa keksiä myös vaalisloganit tai lupaukset ehdokkaille. Vaalit on hyvä suorittaa pitkän kaavan kautta. Kannattaa siis aloittaa tyhjän vaaliurnan todistamisella, ja äänestää suljettuna lippuäänestyksenä.

Vaalien jälkeen voitte keskustella tuloksista vaalisalaisuudesta. Retkellä on hyvä tehdä myös muita EU:hun liittyviä aktiviteetteja.

EU-hippa

EU-hippa on muunnelma poliisi ja rosvo -leikistä. Leikki alkaa sillä, että ryhmänjohtaja selittää lyhyesti Euroopan parlamentin ja sen lautakuntien roolit. Tähän saa apua oheisesta tietopaketesta, jonka löydät samalta sivulta osoitteessa partio-ohjelma.fi. Tämän jälkeen yksi tai useampi ryhmän jäsen valitaan valiokuntien puheenjohtajaksi. Euroopan parlamentin valiokuntia ovat esimerkiksi ympäristövaliokunta, ulkoasiainvaliokunta ja maatalousvaliokunta. Valiokuntien puheenjohtaja yrittävät ottaa MEPpejä eli Euroopan parlamentin jäseniä kiinni ja jakaa heitä valiokuntiin, jotka voivat sijaita eri puolilla pihaa. Valiokunnista voi pelastaa MEPin takaisin parlamentin istuntoon koskettamalla olkapäätä.

MEP-roolipeli (Tarpojat, Samoajat, Vaeltajat, Aikuiset)

Jakakaa mielellään jo ennen retkeä jokaiselle osallistujalle MEP eli oikea Euroopan parlamentin jäsen roolipelattavaksi, jotta he voivat tutustua tähän ennakkoon. Suositeltavaa on jakaa osallistujille mahdollisimman erilaiset MEP:it eri puolueista, jotta saatte keskustelunne eri ryhmien näkökulmia.

Tutustukaa roolipelattavien MEP:pien europarlamenttiryhmisiin, ja niiden arvoihin. Simuloikaa retken aikana Euroopan parlamentin istuntoa läsnä olevilla MEP:eillä. Vaihdelkaa puheenjohtajaa, ja argumentoikaa edustamienne MEP:pien näkökulmista.

Kun olette saaneet keskusteltua, pitäkää kokoustauko. Kokoustauko voi kestää pitkäänkin ja sen aikana on hyvä esimerkiksi laittaa ruokaa, saunoa tai viettää iltanuotiota, mutta pyrkikää vaikuttamaan toistenne mielipiteisiin sen aikana. Välttäkää kuitenkin isompia keskustelurinkejä kokoustauon aikana tauko-ohjelman ulkopuolella. Voitte käsitellä istunnoissa esimerkiksi tietoturvallisuusasetuksia, kaivostoimintaa, tekoälyä ja mikromuovin kieltämistä. Halutessanne voitte käsitellä myös retken tai ryhmän valintoja. Kun jatkatte kokousta, äänestäkää aiheista julkisesti näyttämällä JAA- tai EI-lappuja. Päätökset tapahtuvat yksinkertaisella enemmistöllä. Huomioitthän, että Euroopan unionissa päätöksiä ei tee pelkästään Euroopan parlamentti.

Tarvikkeet: Lista erilaisista MEPeistä ja puoluryhmistä, jotka voi jakaa osallistujille. Nämä on hyvä olla tulosteluilla paperilapuilla. Lapuille voi sisällyttää MEPin suomalaisen puolueen, joka on todennäköisesti osallistujalle tutumpi. Lisäksi tarvitset JAA- ja EI-lappuja äänestämistä varten.

EU-vaalirastirata (2-3h)

Kierretään pienissä ryhmissä EU-vaalialieheisiä rasteja. Sijoittakaa rastit esimerkiksi suunnistuskartan rastien varrelle tai jollekin muulle reitille. Rastit soveltuvat myös sisätiloihin. Alla on eri ikäkausille soveltuvia rasteja, joista osa on itsenäisiä "kylmiä" rasteja ja osa tarvitsee rastihenkilön.

Eurooppa-tietämysrasti (15 min)

Kuvitellaan jana/viiva, jonka toisessa päässä on vastausvaihtoehto "oikein" ja toisessa päässä "väärin". Rastin pitäjä esittää väitteitä EU:sta ja osallistujat liikkuvat janalla sen mukaisesti, onko väittämä heidän mielestään oikein tai väärin.

Esimerkkiväittämiä:

- Euroopan parlamentin hyväksymät lait tulee toteuttaa myös Suomessa (oikein)
- Euroopan parlamentti voi päättää mitä haluaa (väärin)
- Euroopan parlamentti voi ehdottaa uusia lakeja (väärin)
- Jäsenmaiden ministerit osallistuvat EU-päätöksentekoon neuvostoissa (oikein)
- Euroopan parlamentti hyväksyy yksin EU-tason lait (väärin)
- Euroopan parlamentti käyttää korkeinta valtaa EU:ssa (väärin)
- Euroopan komissiossa on komissaari jokaisesta jäsenmaasta (oikein)
- Euroopan komission jäsenet valitaan vaaleilla (väärin)
- Euroopan parlamentti kokoontuu kahdessa kaupungissa ja maassa (oikein)
- Euroopan parlamentissa on 2024 vaalien jälkeen 720 jäsentä (oikein)
- Täysistuntoja voi seurata internetissä (oikein)
- Euroopan parlamentissa ei ole puolueita (väärin*)
- Euroopan parlamentin vaalit ovat viiden vuoden välein (oikein)

- Euroopan parlamentin vaaleissa on sama äänestysikäraja koko EU:n alueella (väärin**)
- Euroopan parlamentin ryhmät vastaavat Suomen puolueita täysin (väärin)
- EU:n jäsenmaat päättävät EU-laiesta neuvostoissa (oikein)
- EU voi säätää lakeja ilman jäsenmaiden suostumusta (väärin)

*Suurin osa Euroopan Parlamentin jäsenistä on valittu jonkin puolueen listalta ja istuu parlamentissa kyseistä puoluetta vastaavassa ryhmässä.

** Esimerkiksi Itävallassa, Belgiassa, Saksassa ja Maltalla 16-vuotiaat ja Kreikassa 17-vuotiaat saavat äänestää EU-vaaleissa. Muualla, kuten Suomessa, äänestää voi 18-vuotiaasta alkaen.

Valmistautuminen: väittämien ylös kirjaaminen, joko puhelimeen tai paperille.

Euroopan komissio (20 min)

Osallistujien täytyy yhdistää Euroopan komission komissaarit ja heidän toimialansa yhteen. Tälle voi antaa myös aikarajan esim. 5-10 min. Jälkeenpäin voidaan hiukan käydä läpi keitä komissaarit ovat ja esimerkiksi mistä EU-maasta he tulevat.

Valmistautuminen: Komissaarien kuvien sekä toimialojen tulostaminen paperille.

Vaihtoehtoisesti pyykkinaru ja pyykkipojat, joilla kuvat saa ripustettua.

Komissaarit ja heidän toimialansa löydät täältä: https://commissioners.ec.europa.eu/index_fi

EU-maat kartalle (15 min)

Värittäkää kartalle Euroopan unionin jäsenvaltiot. Tarpoja ja samoajaikäisille voi lisätä haastavuutta esimerkiksi arvaamalla maiden pääkaupungit tai sijoittamalla esimerkiksi EU:n toimielimet kartalle.

Valmistautuminen: Maailmankarttojen tulostaminen, kynien hankinta.

EU-hippa (20 min)

EU-hippa on muunnelma poliisi ja rosvo -leikistä. Leikki alkaa sillä, että ryhmänjohtaja selittää lyhyesti Euroopan parlamentin ja sen lautakuntien roolit. Tämän jälkeen yksi tai useampi ryhmän jäsen valitaan valiokuntien puheenjohtajaksi. Euroopan parlamentin valiokuntia ovat esimerkiksi ympäristövaliokunta, ulkoasiainvaliokunta ja maatalousvaliokunta. Valiokuntien puheenjohtaja yrittävät ottaa MEPpejä eli Euroopan parlamentin jäseniä kiinni ja jakaa heitä valiokuntiin, jotka voivat sijaita eri puolilla pihaa. Valiokunnista voi pelastaa MEPin takaisin parlamentin istuntoon koskettamalla olkapäätä. Valmistautuminen: Rastin pitäjä tietää, mitä leikissä tehdään.

Lisää tietoa valiokunnista löydät täältä:

<https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/243206/About-committees-booklet-FI.pdf>

(Valiokunnat ja niiden lyhenteet löytyvät sivulta 13.)

Miten EU vaikuttaa lähellä minua (15min)

Rastilla tutkitaan ja tunnistetaan valmiiksi tulostettuja kuvia oman kunnan EU-rahoitusta saaneista kohteista. Hankkeet voi tunnistaa esim. Yhdistämällä kuvan ja hankkeen. Toisena

osana vartio sijoittaa kohteet kotikunnan kartalle. Vartion kanssa voi lopuksi keskustella, olivatko hankkeet tai kohteet tuttuja, sekä siitä, kokevatko he, että näistä on hyötyä heille itselleen, nuorille kunnassa tai koko kunnalle ylipäätään.

Tarvikkeet: printatut kuvat kunnasta löytyvistä EU-rahoitusta saaneista kohteista. Näitä voi etsiä alle linkatuista lähteistä. Lisäksi tarvitaan kotikunnan kartta.

Erasmus+ projekteja voi etsiä täältä: [Search | Erasmus+ \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/erasmus-plus/search/)

Sivustolla on hakutoiminto, jonka avulla voi valita maan (kohdasta "country" Finland tai Suomi) ja alueen (kohdasta "region" esim. Pirkanmaa") perusteella oman alueen Erasmus+ rahoitusta saaneita projekteja. Projekteja voi rajata myös mm. Aiheen (kohdasta "topics" voi valita kiinnostavan aihealueen) ja ajankohdan ("activity years" tai "call years") mukaan.

Suomen kunnilla ja maakunnilla on myös Brysselissä omia toimistoja, jotka edustavat maakunnan etuja EU:n suuntaan ja neuvovat EU-rahoituksen hakemisessa. Nämä kertovat usein sivuillaan alueidensa EU-rahoitusta saaneista hankkeista:

- [Pääkaupunkiseudun Eurooppa-toimisto](#) (PäPa, Uusimaa, FiSSc, Kymi, Häme),
- [Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppa-toimisto](#) (LSP, FiSSc),
- [Tampereen ja Pirkanmaan Eurooppa-toimisto](#) (Häme),
- [Itä- ja Pohjois-Suomen Eurooppa-toimisto](#) (Lappi, Pohjanmaa, JSP),
- [Hämeen Eurooppa-toimisto](#) (Häme) ja
- [Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto](#) (Pohjanmaa, JSP, FiSSc).

EU-kimin leikki

Kim-leikki esineillä, joihin EU on vaikuttanut (esim. Euron kolikko, kypärä tai lelu, jossa CE-merkintä, Suomi-Finland- partiomerkki, jossa EU-lippu, ym.). Leikin jälkeen käydään läpi, miten EU liittyy mihinkäkin esineeseen.

Valmistautuminen: Esineiden päättäminen, hankkiminen ja rastille kuljettaminen. Rastin pitäjä tietää, miten Kim-leikki toimii.

Kim-leikin säännöt löydät täältä: <https://www.leikkipankki.fi/Leikit/Tiedot/54>

Mielenosoitus (20-30min)

Ryhmä päättää rastilla aiheen, johon haluaa ottaa kantaa. Vanhemmilla ikäkausilla aiheen olisi hyvä olla jotenkin EU:n päätöksentekoon liittyvä. Ryhmä keksii aiheesta kylttiin soveltuvan iskulauseen, ja toteuttaa mielenosoituskyltin haluamallaan tavalla. Kylttejä voi tehdä useampia mahdollisuuksien mukaan. Tämän lisäksi ryhmä voi keksiä jonkin huudon mielenosoitukseen. Kun kyltti on valmis, ryhmä pitää pienen mielenosoituksen. Vanhempien ikäkausien kanssa voi myös keskustella mielenosoitukseen liittyvistä säännöistä (ilmoituksen tekeminen poliisille yms.)

Äänestäminen (20 min)

Järjestämme vaalit rastilla. Vaalien aihe voi olla esimerkiksi "Pitäisikö rastiradoilla olla tarjolla herkkupiste?" Suorittakaa äänestys perinteisin rituaalein (tyhjän urnan esittely, kauemmaksi poistuminen äänestämistä varten yms.) Ääntenlaskijoiden saatua tuloksen

selville vaalien tulos toteutetaan konkreettisesti, jotta jokaiselle jää vaaleista vaikutusvaltainen ja selkeä kuva.

Vaalikone (20min)

Teemme valitsemamme vaalikoneen ja keskustelemme tuloksista ja/tai kysymyksistä yhdessä. Tehtävään tarvitaan puhelin tai tietokone. Osallistujille voi jakaa myös eri vaalikoneet ja verrata tulosten lisäksi myös erilaisia vaalikoneita keskenään. Keskustelussa voimme käyttää apuna alla olevia kysymyksiä. Voimme keskustella myös vaalikoneiden merkityksestä varsinaista äänestyspäätöstä ajatellessa ja pohtia, onko itsellemme ehdotettu ehdokas arvoihimme sopiva. Voimme myös miettiä, minkä vaalikoneen koemme olevan luotettavin ja keskustella myös siitä, ehdottiko kone meille ehdokasta, jota voisimme oikeasti äänestää.

Kysymyksiä keskustelua varten:

- Millaisia ehdokkaita vaalikone ehdotti meille?
- Olimmeko yllättyneitä ehdotuksista?
- Saimmeko muiden ryhmäläisten kanssa samoja ehdokkaita?*
- Oliko joku vaalikoneen meille ehdottamista ehdokkaista ennestään tuttu?
- Mistä puolueista meille ehdotetut ehdokkaat olivat?
- Oliko ehdotuksissa enimmäkseen saman puolueen ehdokkaita vai erilaisia ehdokkaita erilaisista puolueista?
- Olivatko kysymykset mielestämme vaikeita? Oliko jokin kysymys vaikea ymmärtää?
- Oliko vaalikone mielestäsi toimiva tai avuksi ehdokkaiden erojen selvittämisessä?

*Tässä yhteydessä voi jutella myös vaalisalaisuudesta ja painottaa, että kenenkään ei ole pakko kertoa, millaisen tuloksen sai.

Vinkki: EU-vaalien vaalikoneet julkaistaan kevään aikana. Erilaisia vaalikoneita julkaisee mm. Yle, Helsingin Sanomat sekä paikallislehdet. Suomen nuorisovaltuustojen kattojärjestö Allianssi julkaisee myös kaksi erilaista nuorille suunnattua vaalikonetta, jotka löydätte osoitteesta nuorisovaltuustot.fi.